

Høringsinnspill – tilbudsstruktur for videregående opplæring i Innlandet 2026/27–2030/31

Dette høringsinnspillet er utarbeidet av:

- Opplæringskontoret Gudbrandsdalen
- Opplæringskontor for Byggfagene i Gudbrandsdalen (OBG)
- Opplæringskontoret for Elektrofag i Gudbrandsdal (OEG)
- Gudbrandsdal Næringsforening (GNF)

Vårt geografiske nedslagsfelt er Gudbrandsdalen, og vi svarer på vegne av næringslivet i regionen.

Om oss:

- Opplæringskontoret Gudbrandsdalen: rundt 50 medlemsbedrifter.
- Opplæringskontor for Byggfagene i Gudbrandsdalen (OBG): 42 medlemsbedrifter.
- Opplæringskontoret for Elektrofag i Gudbrandsdal (OEG): 22 medlemsbedrifter.
- Gudbrandsdal Næringsforening: har 230 medlemmer med bred bransjespredning

Målet med innspillet er å bidra til at tilbudsstrukturen i videregående opplæring i Innlandet i perioden 2026/27–2030/31 treffer næringslivets faktiske kompetansebehov.

Metodegrunnlag

Innspillet bygger på:

- Kartlegging gjennomført våren 2025 blant medlemsbedrifter i Gudbrandsdal Næringsforening
- Samtaler med sentrale næringsaktører i ulike bransjer
- Digitalt informasjons- og innspillsmøte for næringslivet med tema fireårig tilbudsstruktur

Kartleggingen reflekterer næringslivets behov for kompetanse.

Voksnes opplæring

Bedriftene melder om behov for fleksible tilbud til voksne – særlig omskolering og videreutdanning innen bygg, elektro, industri, næringsmiddel og salg, service og reiseliv.

Vi anbefaler:

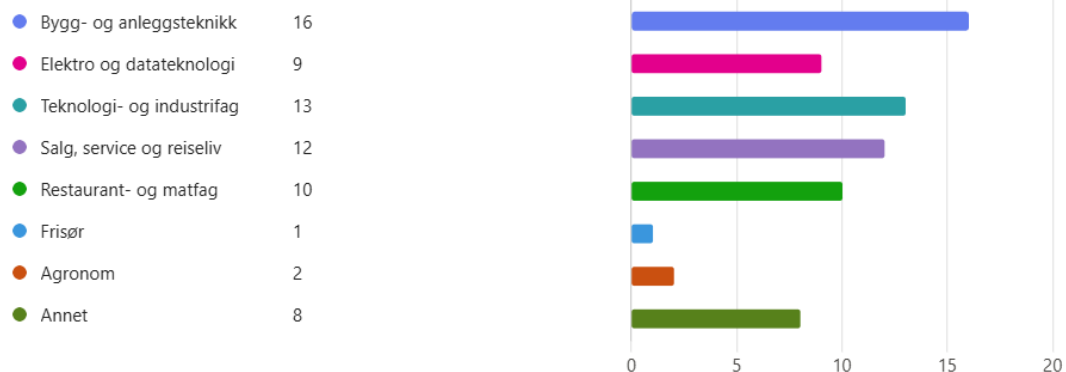
- Videreutvikle samarbeidet mellom fagskole, Karriere Innlandet avd. Gudbrandsdalen, VGS og næringsliv.
- Modulbasert opplæring som gjør det lettere for voksne å kombinere utdanning med arbeid i alle yrkesfag. Ikke kun de 13 tilbudene som finnes i dag.
- Fleksible regionale løsninger som ivaretar behovene til både næringsliv og enkeltindividet.

Vurdering av foreslått tilbudsstruktur

Til tross for nedgang i elevtall framover er det avgjørende å gi utdanningsmuligheter innen fagområder som etterspørres av næringslivet. Vi er positive til at voksnes opplæring er inkludert i strukturen, og mener fleksible løp må videreutvikles som et supplement der det ikke er mulig å tilby ordinært utdanningsløp.

Fra kartlegging av kompetansebehov våren 2025:

1. Hvilke yrkesfaglige utdanningsprogram har din bransje og bedrift behov for de neste 4–5 årene? Innenfor de ulike utdanningsprogrammene er det flere linjevalg som ikke finnes i Gudbrandsdalen. Dette kan du kommentere under annet. Det er ikke begrensinger for antall valg.

Bygg og anlegg: Stabilt og vedvarende behov for fagarbeidere.

Elektro og datateknologi: Behov for bredde i kompetansen (automatisering, IKT, nye teknologier).

Frisør: Etter at frisørutdanningen ble lagt ned ved Nord-Gudbrandsdal vgs. er nærmeste skolested Gjøvik. Bransjen i Gudbrandsdalen har stort behov for rekruttering i årene framover og trenger opplæringstilbud lokalt som kan bidra til løse denne utfordringen.

«Når skoletilbudene legges ned i Gudbrandsdalen blir det svært vanskelig å rekruttere til denne bransjen. Tilbakemeldinger jeg har fått er at det er elever på ungdomskolen som ser på frisørryrket, men avstanden til nærmeste skole gjør at de velger andre fag i stedet. De føler seg ikke modne nok til å flytte vekk fra familie og venner.»

-Kari Odlo Myrvang, daglig leder Hårstugu i Ringebru og sensor i yrkesopplæringsnemnda for frisørfag Innlandet

"Rekruttering av både lærlinger og fagutdannede frisører er svært krevende. De få som velger yrket i distriktene må reise ut for utdanning, og kommer sjelden tilbake – noe som gir lengre ventelister, økt arbeidspress og helsemessige belastninger for drivere og ansatte. Samtidig har etterspørselen etter skjønnhetsbehandlinger som vipper, bryn og negler økt kraftig, noe som ytterligere forsterker presset og behovet for flere fagfolk."

-Linda Kveen, daglig leder Sans Grønn Frisør i Vågå

Landbruk: Dette blir ofte omtalt som motoren i Gudbrandsdalen. Landbruket har en essensiell rolle for matsikkert, beredskap, reiseliv og lokal kultur. Både hjørnesteinsbedrifter som Tine, slakteriet Dalir og flere mindre matprodusenter og reiselivsaktører er avhengig av landbruket. Det er derfor viktig å legge til rette for utdanning som treffer alle disse næringene.

– For oss er det særlig to ting som er viktig: tilgang på råvarer – her er vi veldig glade for at Dalir er etablert – og skole og opplæring i håndverksfagene, slik at vi sikrer arbeidskraft både nå og i framtiden» - Anni Byskov, daglig leder i Annis AS."

Industri teknologi (VG2 INT): Det ble gitt tilbud om dette året 2025/2026, men ikke i igangsatt. Dette er kritisk for industribedriftene i Gudbrandsdalen, og bør videreføres som ordinært skoletilbud. Det er viktig at det blir tid til å markedsføre tilbudet godt til både elever, foresatte og utdannings- og yrkesrådgivere i ungdomsskole og videregående.

"Interfil AS i Bismo kan gi tilbud innen dataelektroniker, industrimekaniker, salgsmedarbeider, service- og administrasjonsmedarbeider, automatiker og logistikkoperatør. Vi har behov for flere fagarbeidere i dagens marked. Vi ønsker at det blir et bredt VG2-tilbud i Gudbrandsdalen. I tillegg støtter vi alternative opplæringsmodeller, der vi kan være med å støtte ungdom og voksne til å velge fag det er mulighet for jobb etter endt utdanning."

-Arild De Presno Garcia, daglig leder Interfil AS

Studiespesialisering

Både privat næringsliv og kommuner har behov for kompetanse. Gjennom tidligere undersøkelse og dialog pekes det særlig på:

- Juss
- Sivilingeniører
- VA ingeniører
- Økonomi
- IKT
- Digitalisering
- Bærekraft.

For kommunene er det i tillegg stort behov innenfor helse.

Det er derfor viktig å opprettholde studiespesialisering med en programfagsvifte som ivaretar framtidig behov.

Kombinasjonsklasse

Gudbrandsdalen bosetter mange flyktninger som er en viktig ressurs for både næringsliv og kommuner. For å sikre at denne gruppen får en solid grunnmur for videre utdanning og arbeid, mener vi at etablering av en kombinasjonsklasse ved Vinstra vgs. i tillegg til dagens tilbud ved Nord-Gudbrandsdal vgs.

Samhandling og samarbeid på tvers av kommuner, regioner og næringsliv

Gudbrandsdalen har i dag kompetanseforum med deltakelse fra Karriere Innlandet, VGS, NAV, opplæringskontor, næringsforening, kommuner og IPR.

Forumet bør videreutvikles og ha et fast punkt på agendaen om næringslivets behov. Her bør det også legges opp til tett dialog med bedriftsledere ved for eksempel å invitere inn til enkelte møter eller reise ut på bedriftsbesøk.

Tettere dialog og systematisk samarbeid må til for å sikre god kunnskap om næringslivets behov.

«Det oppleves som at ansatte i fylkesadministrasjonen ikke kjenner til det reelle behovet til næringslivet i Gudbrandsdalen.»

- Bjørn Lonbakken, Lonbakken Mekaniske AS

Nye tilbud og alternative modeller

Gudbrandsdalen kan være vertskap for:

Industriell matproduksjon

Gudbrandsdalen har i dag fem meierier og et nyetablert slakteri. Til sammen utgjør disse rundt 450 arbeidsplasser. Bransjen etterspør fagutdannet arbeidskraft innen industriell matproduksjon, og også automasjon og transport og logistikk. Innen industriell matproduksjon er det utfordrende å ta inn elever under 18 år gjennom alternative opplæringsmodeller pga. sikkerhet og krav knyttet til bruk av maskiner.

“Næringsmiddelbransjen tilbyr gode og spennende helårsjobber. Vi skal løse store utfordringer både når det gjelder innovasjon, beredskap og bærekraft, og trenger at lokale videregående skoler tilbyr relevante studieretninger. I Gudbrandsdalen er det behov for folk med fagbrev i industriell matproduksjon, sveisere, automatikere og logistikk, men vi ser ikke at tilbudet på lokale skoler gjenspeiler dette.”

-Sigrid Svanborg, anleggssjef Tine Frya

Alternative opplæringsmodeller for ulike fagmiljø

En prosjektgruppe bestående av sterke næringsaktører innen industrien, NAV, Nord-Gudbrandsdal VGS, Opplæringskontoret Gudbrandsdalen, Gudbrandsdal Næringsforening og prosjektleder fra Skåppå har over tid jobbet med en modell som kan brukes i flere fag. Inspirasjon og erfaring er hentet fra Vesterålen som har brukt denne modellen i flere år med suksess. Modellen har som utgangspunkt 1+3, men med flere varianter ved behov. Modellen kan benyttes av voksne og ungdom, og bli en del av verktøykassa for å få flere unge vekk fra utenforskapet.

Modellen under viser elev- og lærlingløp 1 + 3 med utgangspunkt i industriteknologi.

FAGKOORDINATOR TILKNYTTET OPPLÆRINGSKONTORET

VG1 TIF	År 2 Industrifag	Første år lærling (VG3)	Andre år Lærling (VG3)
ELEVSTATUS		LÆRLINGSTATUS	
SKOLE	SKOLE + FLERE BEDRIFTER	VALGT FAG OG BEDRIFT	
• Ordinært løp • Industridag • Bedriftsbesøk og bedrifts-presentasjoner	• Samarbeidsring (forpliktet seg) • Fellesfag i skole (konsentrert)	• Fagspesifikk opplæring ved oppstart ◦ Konsentrert ◦ Digitale kurspakker i lærefaget fra Norsk Industri ◦ I grupper (eks. Lean, bedriftsøkonomi)	

«Industrinæringen i Gudbrandsdalen har i flere år jobbet med rekruttering til bransjen. Vi har ikke VG2 industrideknologi og det har derfor blitt satset på utplassering for de elvene som går VG2 INT på Lillehammer. Det blir dermed lettere å komme tilbake til dalen for en lærekontrakt.

Pr i dag har vi to lærlinger som har tatt dette valget.

Bakgrunnen for dette er tett samarbeid med skole og opplæringskontor som organiserer utplasseringsperiodene.

Det er et skrikende behov i næringen for fagfolk. Oppstart av VG2 INT på Otta vil være et svært etterlengtet tilbud.

VG2 er uansett ikke for alle, og vi har stor tro på en alternativ opplæringsmodell der ungdom og voksne kan ha en fleksibel løsning med tanke på læretid i lokale bedrifter. Der kan de få prøve seg i flere retninger i industribransjen før de tar et retningsvalg.»

- Bjørn Lonbakken, daglig leder Lonbakken Mekaniske verksted AS, Otta.

Oppsummering og anbefalinger

Med bakgrunn i innspill og dokumenterte behov i næringslivet, anbefaler vi:

1. Beholde dagens tilbudsvifte som foreslått.
2. Videreføre og markedsføre **VG2 Industriteknologi**.
3. Etablere tilbud innen **industriell matproduksjon, automasjon, landbruk og frisør**.
4. Legge til rette for utprøving og videreføring av **alternative opplæringsmodeller**.
5. Videreutvikle **kompetanseforum** som samarbeidsarena mellom privat næringsliv og offentlig forvaltning.

Avsendere:

Opplæringskontoret Gudbrandsdalen

Opplæringskontor for Byggfagene i Gudbrandsdalen (OBG)

Opplæringskontoret for Elektrofag i Gudbrandsdal (OEG)

Gudbrandsdal Næringsforening